

ČESKÁ REPUBLIKA

**ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY**

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Karla Šimky a soudců Mgr. Evy Šonkové a JUDr. Tomáše Langáška v právní věci žalobce: **dr. Ing. S. M.**, zastoupeného Mgr. Dagmar Rezkovou Dřímálovou, advokátkou, se sídlem Muchova 9/223, Praha 6, proti žalované: **Česká správa sociálního zabezpečení**, se sídlem Křížová 25, Praha 5, ve věci týkající se žaloby proti rozhodnutí žalované ze dne 28. 6. 2010, o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 7. 2. 2013, č. j. 4 Ad 44/2010 - 138,

takto:

- I.** Kasační stížnost **se zamítá.**
- II.** Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.
- III.** Ustanovené zástupkyni žalobce, Mgr. Dagmar Rezkové Dřímálové, advokátce, se sídlem Muchova 9/223, Praha 6, **se přiznává** odměna za zastupování a náhrada hotových výdajů ve výši 3146 Kč, která je splatná do 60 dnů od právní moci tohoto rozsudku z účtu Nejvyššího správního soudu.

Odůvodnění:

I. Dosavadní průběh řízení

[1] Včas podanou kasační stížností napadl žalobce (dále jen „stěžovatel“) rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 7. 2. 2013, č. j. 4 Ad 44/2010 - 138 (dále též „městský soud“ a „napadený rozsudek“), kterým byla zamítnuta jeho žaloba proti rozhodnutí žalované ze dne 28. 6. 2010, č. j. X1 (dále jen „napadené rozhodnutí“), jímž žalovaná potvrdila zamítnutí stěžovatelovy žádosti o zvýšení jeho starobního důchodu. V této žádosti žalobce uvedl, že ve vyměření výše jeho starobního důchodu nebylo zohledněno, že byl zaměstnán a platil pojištění ve Spojených státech amerických (dále jen „USA“). Žalovaná však konstatovala, že při hodnocení amerických dob pojištění vycházela výhradně z údajů amerického nositele pojištění Social Security Administration, jenž v potvrzení ze dne 6. 1. 2010 uvedl, že stěžovatel nebyl na území USA v rozhodné době pojištěn.

[2] Stěžovatel podal proti napadenému rozhodnutí správní žalobu. Nesouhlasil s tím, že žalovaná při rozhodování o výši jeho starobního důchodu řádně nezohlednila a nezapočetla dobu výkonu zaměstnání v USA v letech 1985 – 1991, kde měl být zaměstnán jako inspektor požární ochrany a tím i řádně pojištěn. Tuto skutečnost dokládal poukazem na doklady o výkonu zaměstnání (tzv. pracovní zprávy) založené ve správním spise a na kartu pojištěnce, která mu měla být vydána v říjnu 1985. Navrhl též důkaz výslechem svědka. Dále tvrdil, že žalovaná předala jeho rozklad proti údajům Federal Benefits Unit USA (Federálního oddělení dávek) s dvouměsíčním zpožděním, čímž došlo ke zmeškání lhůty pro podání rozkladu. Díky tomuto nesprávnému postupu žalované nebyla stěžovateli zohledněna doba pojištění v rámci zaměstnání v USA.

[3] Městský soud stěžovateloivu žalobu zamítl. Svou argumentaci opřel o závěry rozsudků Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 8. 8. 2011, č. j. 2 Ad 24/2011 - 100, a Nejvyššího správního soudu ze dne 22. 2. 2012, č. j. 6 Ads 148/2011 - 146, v nichž bylo rozhodováno o zákonnosti rozhodnutí žalované o výměře starobního důchodu stěžovatele. Městský soud se ztotožnil s právním názorem Nejvyššího správního soudu, že žalovaná nemůže v případě negativního stanoviska příslušných státních orgánů USA započítat pro účely důchodového zabezpečení dobu pojištění v USA. Podle městského soudu se žalovaná snažila pochybnosti o správnosti sdělení státních orgánů USA odstranit, odpověď americké strany si však vynutit nemohla.

II. Kasační stížnost

[4] Proti napadenému rozsudku podal stěžovatel kasační stížnost z důvodů dle § 103 odst. 1 písm. a), b), c) a d) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“). Stěžovatel předně městskému soudu vytkl, že ačkoli prostřednictvím své zástupkyně požádal o odročení jednání z důvodu své hospitalizace, městský soud přesto ve věci jednal a vynesl napadený rozsudek. Stěžovatel dále namítl, že městský soud měl vyhovět jeho návrhu na přerušování řízení, jenž učinil za účelem obstarání dalších důkazů. Dle názoru stěžovatele jsou závěry soudu a správních orgánů v rozporu se stěžovatelem předloženými důkazy a listinami vyhotovenými americkými státními orgány. Stěžovatel se domníval, že žalovaná tyto listiny chybně přeložila a ve spise tak není žádné americké potvrzení o tom, že by stěžovatel nebyl v USA nikdy pojištěn. Městský soud pak podle stěžovatele pochybil, když vycházel pouze z přípisu žalované na č. l. 27 správního spisu, který není podepsán ani datován a nevyplývá z něj, jakým způsobem byly v něm uvedené skutečnosti žalovanou zjištěny.

[5] Žalovaná se plně ztotožnila s názorem městského soudu vyjádřeným v napadeném rozsudku.

III. Posouzení kasační stížnosti Nejvyšším správním soudem

[6] Nejvyšší správní soud se kasační stížností zabýval nejprve z hlediska splnění formálních náležitostí. Konstatoval, že stěžovatel je osobou oprávněnou k podání kasační stížnosti, neboť byl účastníkem řízení, z něhož napadené rozhodnutí krajského soudu vzešlo (§ 102 s. ř. s.). Kasační stížnost byla podána včas (§ 106 odst. 2 s. ř. s.). Stěžovatel se po uplynutí soudem určené lhůty pro doplnění kasační stížnosti pokoušel několika dalšími podáními rozšířit svou kasační stížnost o další stížní body, k nim však nemohlo být přihlédnuto, neboť byly uplatněny opožděně. Podmínka povinného zastoupení ve smyslu § 105 odst. 2 s. ř. s. je také splněna. Kasační stížnost je tedy přípustná.

[7] Nejvyšší správní soud poté posoudil důvodnost kasační stížnosti a zkoumal přitom, zda napadené rozhodnutí netrpí vadami, k nimž by musel přihlídnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 4 s. ř. s.). Ve věci přitom rozhodl bez nařízení jednání, za podmínek vyplývajících z § 109 odst. 2, věty první s. ř. s. Dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná.

[8] Ve své první kasační námitce vytyká stěžovatel městskému soudu, že nevyhověl jeho žádosti o odročení jednání nařízeného na den 7. 2. 2013. Nejvyšší správní soud ze spisu městského soudu zjistil, že stěžovatel již v žalobě proti napadenému rozhodnutí žádal městský soud, aby bylo nařízeno jednání ve věci. Také v přípisu ze dne 12. 4. 2012, č. j. 4 Ad 44/2010 – 89, městskému soudu sdělil, že trvá na nařízení jednání v této věci. Městský soud nařídil jednání na den 24. 5. 2012, kam se dostavil stěžovatel, jeho zástupkyně a zástupkyně žalované. Zástupkyně žalované na jednání uvedla, že s sebou nemohla přinést dávkový spis žalobce, neboť tento spis byl podkladem pro jiné soudní řízení a doposud nebyl žalované vrácen. Městský soud jednání odročil na neurčito s tím, že bude nařízeno až poté, co soudu bude předložen dávkový spis stěžovatele. Druhé jednání se mělo uskutečnit dne 14. 6. 2012., ale na žádost žalobce a jeho zástupkyně bylo odročeno na neurčito. Další jednání bylo nařízeno na 7. 2. 2013, ale den před tímto datem požádala zástupkyně stěžovatele o odročení z důvodu hospitalizace stěžovatele. Městský soud přesto jednal bez přítomnosti stěžovatele, což odůvodnil tím, že ve věci již bylo jednáno, stěžovatel měl možnost předložit důkazy, které navrhoval, a které žádal provést před soudem v této věci. Městský soud nevyhověl ani návrhu na přerušování řízení a stěžovatelovu žalobu napadeným rozsudkem zamítl. Jádrem první kasační námítky je tedy otázka, zda městský soud měl jednání pro omluvenou nepřítomnost stěžovatele odročit, nebo zda byly dány podmínky pro pokračování jednání ve stěžovatelově nepřítomnosti.

[9] Právo na projednání věci před soudem, čítaje v to i právo na osobní účast na jednání soudu a právo při tomto jednání tvrdit skutečnosti, navrhopvat důkazy a předkládat právní argumenty, je jedním ze základních pilířů práva na spravedlivý proces a jako takové je zakotveno na ústavní úrovni jak v právu vnitrostátním, tak v mezinárodních úmluvách o lidských právech (čl. 38 odst. 2 věta první Listiny základních práv a svobod, čl. 6 odst. 1 věta první Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod ve znění protokolů č. 3, 5 a 8, sjednané v Římě dne 4. listopadu 1950, jež byla v ČR vyhlášena pod č. 209/1992 Sb., čl. 14 odst. 1 věta druhá Mezinárodního paktu o občanských a politických právech ze dne 10. května 1976, který byl v ČR vyhlášen pod č. 120/1976 Sb.). Podle § 49 odst. 1 s. ř. s. k projednání věci samé nařídí předseda senátu jednání a předvolá k němu účastníky tak, aby měli k přípravě alespoň deset pracovních dnů. Dle odst. 3 citovaného ustanovení neúčast řádně předvolaných účastníků nebrání projednání a skončení věci, nejsou-li důvody pro odročení podle § 50. Podle ustanovení § 50 s. ř. s. platí, že „*z důležitých důvodů může být jednání odročeno. Soud může odročit jednání též tehdy, jestliže to účastníci shodně navrhnou.*“

[10] S ohledem na výše nastíněný význam práva na ústní projednání věci před soudem nelze přijmout názor městského soudu, jímž odůvodnil zamítnutí žádosti o odročení jednání, tedy že ve věci již bylo jednáno, stěžovatel měl možnost předložit důkazy, které navrhoval, a které žádal provést před soudem v této věci. Stěžovatel sice měl možnost předložit důkazy, které navrhoval a které žádal provést před soudem, neměl však možnost vyjádřit se ke všem prováděným důkazům, což zaručuje čl. 38 odst. 2 věta první Listiny základních práv a svobod („*Každý má právo, aby jeho věc byla projednána veřejně, bez zbytečných průtahů a v jeho přítomnosti a aby se mohl vyjádřit ke všem prováděným důkazům.*“). Smysl a účel ústního projednání věci před soudem tak nebyl prvním jednáním vyčerpán. V nyní posuzovaném případě však Nejvyšší správní soud pokládá za zásadní, že ač zastoupení advokátem v řízení před krajským soudem není povinné, stěžovatel v něm požádal soud o ustanovení advokáta. Městský soud jeho žádosti vyhověl a ustanovil mu jako zástupkyni pro řízení advokátku, která byla k druhému

uskutečněnému jednání řádně předvolána, tohoto jednání se zúčastnila a činila v jeho rámci jménem stěžovatele procesní úkony. V této věci byly pro posouzení důvodnosti žaloby rozhodující údaje obsažené v písemné podobě ve správním spise. Suma těchto listin stejně jako stanovisko žalované k věci byly od počátku řízení neměnné; při zjišťování skutkového stavu nebylo relevantní jednání žádné fyzické osoby ani specifická zkušenost, kterou by šlo vyložit pouze ústně. Stěžovatel nadto v kasační stížnosti netvrdil, v čem konkrétně měla jeho osobní neúčast na jednání vliv na zákonnost napadeného rozsudku. Za této situace je třeba aplikovat právní závěry obsažené v rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 15. 9. 2004, č. j. 2 Azs 101/2004 – 56 (všechna zde citovaná rozhodnutí Nejvyššího správního soudu jsou dostupná z www.nssoud.cz), tak, že nemožnost osobní účasti stěžovatele na druhém uskutečněném jednání, byť byla způsobena jeho nemocí, sama o sobě nepředstavovala důležitý důvod pro odročení jednání ve smyslu věty první § 50 s. ř. s. Práva stěžovatele v tomto řízení byla dostatečně hájena ustanovenou zástupkyní přítomnou při jednání. Postup městského soudu, jenž neshledal k odročení jednání důležité důvody podle § 50 s. ř. s., tak nelze považovat za vadu řízení, jež by mohla mít vliv na zákonnost rozhodnutí ve věci samé.

[11] Stěžovatel dále v podání ze dne 19. 3. 2013 uvedl, že se městský soud „*nezabýval celou řadou podnětů a ujasňujících návrhů k poslání do USA, jejichž vyřízení by dobu v zahraničí vyjasnilo.*“ Krom toho měl městský soud ignorovat stěžovatelovu hospitalizaci, když zamítl jeho požadavek na odročení jednání. V tom stěžovatel spatřoval pochybnosti o nepodjatosti samosoudkyně městského soudu vzhledem k jeho osobě. Jelikož stěžovatel odůvodnil tuto námitku *de facto* pouze výhradami k procesnímu postupu soudu, postačí pouze odkázat na znění § 8 odst. 1 s. ř. s., kde se výslovně uvádí, že důvodem k vyloučení soudce nejsou okolnosti, které spočívají v postupu soudce v řízení o projednávané věci nebo v jeho rozhodování v jiných věcech.

[12] Při posuzování stěžovatelových námitek týkajících se věcného posouzení případu je třeba poznamenat, že Nejvyšší správní soud se problematikou stěžovatelových nároků plynoucích z tvrzeného důchodového pojištění v USA již podrobně zabýval, a to v rozsudku ze dne 22. 2. 2012, č. j. 6 Ads 148/2011 – 146, kde bylo rozhodnuto o žalobě proti rozhodnutí žalované, kterým byl stěžovateli přiznán starobní důchod bez zohlednění jím tvrzené doby pojištění v USA. Za situace, kdy je skutkový i právní stav věci shodný, Nejvyšší správní soud nemá důvod revidovat svůj právní názor vyjádřený v citovaném rozsudku, stručně rekapituluje jeho klíčovou část a vzhledem k vyčerpávajícímu odůvodnění zmíněného rozsudku na něj plně odkazuje.

[13] Na nyní posuzovanou věc dopadá Smlouva o sociálním zabezpečení mezi Českou republikou a Spojenými státy americkými, publikovaná pod č. 85/2008 Sb. m. s. (dále jen „Smlouva“), jež vstoupila v platnost dne 1. 1. 2009. Praktické otázky týkající se provádění smlouvy jsou upraveny také ve Správním ujednání o provádění Smlouvy o sociálním zabezpečení mezi Českou republikou a Spojenými státy americkými, publikovaném pod č. 86/2008 Sb. m. s. (dále jen „Správní ujednání“). Podle čl. 4 odst. 2 Správního ujednání instituce smluvního státu, u níž je žádost o dávky podle Smlouvy podána jako první, postoupí žádost instituci druhého smluvního státu, s vyznačením data přijetí této žádosti. Instituce prvního smluvního státu rovněž poskytne na dohodnutých formulářích doklad o průběhu dob pojištění získaných podle jeho právních předpisů a další informace, jež má k dispozici, které mohou být požadovány institucí druhého smluvního státu pro dokončení řízení o dávce. Podle čl. 4 odst. 3 Správního ujednání instituce smluvního státu, která obdrží žádost, jež byla jako první podána u instituce druhého smluvního státu, neprodleně poskytne instituci druhého smluvního státu tytéž informace uvedené v odst. 2 tohoto článku, které jsou vyžadovány k ukončení řízení o dávce v prvním smluvním státě. V případě bilaterálních smluv o sociálním zabezpečení je koordinace založena na spolupráci nositelů pojištění a na závazku loajality. Ve věcech koordinace sociálního zabezpečení (včetně koordinace na základě bilaterálních smluv), je osvědčení orgánů sociálního

zabezpečení jednoho státu v zásadě závazné pro orgány druhého státu. Z tohoto důvodu nemůže být přijata námitka stěžovatele, že závěry soudů a správních orgánů jsou v rozporu s listinami, které stěžovatel předložil k prokázání toho, že byl v rozhodné době v USA pojištěn. Stejně tak nemůže být důvodný ani poukaz na to, že se žalovaná a městský soud spokojily s osvědčením americké strany, neprováděly žádné další šetření ani dokazování a že městský soud nevyhověl návrhu stěžovatele na přerušování řízení, jež stěžovatel učinil z důvodu snahy zajistit potřebné důkazy k prokázání svých tvrzení, že v USA byl důchodově pojištěn. Rozhodnutí státních orgánů jednoho státu nemůže být podrobena přezkoumání ve druhém státě, dohodly-li se tyto státy na vzájemné spolupráci a respektování svých rozhodnutí v této oblasti. V nyní projednávané věci tak představuje rozhodující podklad pro posouzení nároku stěžovatele osvědčení vydané americkým nositelem pojištění o absenci jakýchkoli dob pojištění v USA ze dne 6. 1. 2010 (nikoli přípis žalované na č. l. 27 správního spisu, jak naznačuje stěžovatel), jehož správnost nemůže být v řízení před vnitrostátními soudy zpochybněna.

[14] Stěžovatel namítal také nesprávný překlad sdělení amerického nositele pojištění ze dne 8. 5. 2009. Tato námitka však nebyla uplatněna v řízení před městským soudem, je tedy dle § 104 odst. 4 s. ř. s. nepřípustná a Nejvyšší správní soud se jí nezabýval.

[15] Závěrem Nejvyšší správní soud připomíná, že při přezkoumání správního rozhodnutí vychází soud v souladu s § 75 odst. 1 s. ř. s. ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování správního orgánu, tj. ke dni 28. 6. 2010. Z tohoto důvodu nemůže být posuzován postup žalované po tomto datu, konkrétně údajné neodeslání stěžovatelem předložených návrhů, žádostí a dotazů americké straně. Ze stejného důvodu nemůže zpochybnit zákonnost postupu žalované ke dni vydání napadeného rozhodnutí ani případné nové osvědčení americké strany. Nic však stěžovateli nebrání v tom, aby nové skutečnosti týkající se jeho nároku na starobní důchod uplatnil v řízeních, jež inicioval po vydání napadeného rozhodnutí žalované.

IV. Závěr a náklady řízení

[16] Nejvyššímu správnímu soudu z výše uvedených důvodů nezbylo než kasační stížnost jako nedůvodnou zamítnout (§ 110 odst. 1 s. ř. s.).

[17] Výrok o náhradě nákladů řízení se opírá o § 60 odst. 1 a 2 za použití § 120 s. ř. s. Stěžovatel neměl ve věci úspěch, nemá proto právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti ze zákona (§ 60 odst. 1 ve spojení s § 120 s. ř. s.). Žalovaná právo na náhradu nákladů řízení nemá, ač byla úspěšná, podle § 60 odst. 2 s. ř. s. za použití § 120 s. ř. s.

[18] Městský soud stěžovateli usnesením ze dne 21. 3. 2011, č. j. 4 Ad 44/2010 - 32, ustanovil zástupkyní Mgr. Dagmar Rezkovou Dřímalovou, advokátku, se sídlem Muchova 223/9, Praha 6. Ustanovené zástupkyni Nejvyšší správní soud přiznal odměnu za dva úkony právní služby, konkrétně za sepsání a podání doplnění kasační stížnosti podle § 11 odst. 1 písm. d) vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), a za další poradu s klientem přesahující jednu hodinu podle § 11 odst. 1 písm. c) citované vyhlášky. Výše odměny za jeden úkon právní služby činí podle § 7 bod 3 ve spojení s § 9 odst. 2 advokátního tarifu 1000 Kč. Dále náleží ustanovené zástupkyni paušální náhrada hotových výdajů ve výši 300 Kč za jeden provedený úkon (§ 13 odst. 3 advokátního tarifu). Vzhledem k tomu, že je ustanovená zástupkyně plátcem daně z přidané hodnoty, zvyšuje se tento nárok vůči státu o částku odpovídající dani, kterou je advokátka povinna z odměny za zastupování odvést podle zákona č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty, ve znění pozdějších předpisů. Částka daně činí 21 % z 2600 Kč, tedy 546 Kč. Ustanovené zástupkyni

se tedy přiznává odměna v celkové výši 3146 Kč. Pro zaplacení odměny soud stanovil přiměřenou lhůtu.

Poučení: Proti tomuto rozsudku **nejsou** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 26. února 2014

JUDr. Karel Šimka
předseda senátu